

ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
*Кафедра екології, збалансованого природокористування
та захисту довкілля*

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри, доцент

О.В. Міщенко

«1» вересня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СТРАТЕГІЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ
В ГЛОБАЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

освітньо-наукова програма Менеджмент

спеціальність 073 Менеджмент

галузь знань 07 Управління та адміністрування

освітній ступінь доктор філософії

Полтава
2020/2021 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Стратегія стійкого розвитку в глобальному середовищі» для здобувачів вищої освіти за освітньо-науковою програмою Менеджмент третього (освітньо-наукового) рівня спеціальності 07 Управління та адміністрування.

Мова викладання державна.

Розробник: *Самойлік М.С.* - доктор економічних наук, професор, професор кафедри екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля

Протокол від «1» вересня 2020 року №1.

Схвалено науково-методичною радою спеціальності «Менеджмент»

Протокол від «28» серпня 2020 року № 1.

Голова (Т. САЗОНОВА)

© ПДАА, 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів	3
Місце в індивідуальному навчальному плані ЗВО	обов'язкова
Рік навчання (курс)	2
Семестр	4
Лекції (годин)	14
Практичні (семінарські) (годин)	16
Самостійна робота (годин)	60
Вид підсумкового контролю	екзамен

2. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Перелік дисциплін, які передують її вивченню: «Бібліографія, інформаційний пошук та інтелектуальна власність», «Філософія науки».

3. Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти базових знань з: проблем формування ефективної системи управління регіонами в контексті нової біосферної парадигми суспільних цінностей; гармонізації відносин природи і суспільства в умовах поглиблення глобалізаційних процесів та формування нових вимог щодо переходу на сталий розвиток; наукових засад формування екологоорієнтованої регіональної політики з урахуванням стратегічних пріоритетів розвитку регіонів України.

Основні завдання навчальної дисципліни: вивчення сутності та основних понять і принципів концепції сталого розвитку суспільства; формування екологічної свідомості здобувачів вищої освіти та відповідальності за екологічні наслідки для суспільства, імплементацію екологічних імперативів у їх наукову діяльність; формування вмінь здійснювати діагностику загроз і ризиків сталому розвитку, оцінювати їх вплив на соціально-економічний розвиток регіонів, а також розробляти підходи щодо обґрунтування регіональної стратегії сталого розвитку.

Компетентності:

Загальні:

ЗК 1. Оволодіння загальнонауковими компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду.

ЗК 2. Здатність до критичного мислення генерування нових складних ідей, аналізу та синтезу цілісних знань.

ЗК 3. Здатність до організації та проведення оригінальних наукових досліджень.

Фахові:

ФК 4. Набуття універсальних навичок дослідника у сфері менеджменту, зокрема застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, управління науковими проектами та/або складення пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності.

ФК 6. Здатність до впровадження результатів власних досліджень у сфері менеджменту, в т. ч. на конкретних підприємствах.

ФК 7. Уміння розробляти моделі і стратегії управлінської діяльності та приймати управлінські рішення на основі досліджень

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Формувати системний науковий світогляд, володіти сучасними теоріями і концепціями у сфері менеджменту.

ПРН 7. Здійснювати критичний аналіз, узагальнювати результати наукових досліджень, формулювати та обґрунтовувати висновки і пропозиції щодо розвитку концептуальних і методологічних знань у галузі менеджменту, шляхом апробації в НМБД (Scopus, Web of Science).

ПРН 10. Здійснювати апробацію та впровадження результатів власних досліджень у сфері менеджменту.

ПРН 12. Ідентифікувати та класифікувати нові задачі в сфері менеджменту, описувати, аналізувати та оцінювати відповідні об'єкти, явища та процеси, обирати оптимальні методи їх досліджень.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 години (3,0 кредити ЄКТС).

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Проблеми глобалізації і сталий розвиток. Історія виникнення концепції «сталого розвитку». Сутність концепції сталого розвитку. Рівні та принципи сталого розвитку. Проблеми глобалізації та їх вплив на сталий розвиток

Тема 2. Сутнісні детермінанти управління сталим розвитком територій. Причини загострення глобальних проблем людства в кінці ХХ – на поч. ХХІ ст. Загрози природно-екологічного характеру. Глобальні соціальні проблеми. Політичні конфлікти як чинник дестабілізації соціально-економічного розвитку. Економічні проблеми розвитку.

Тема 3. Екологічна складова сталого розвитку. Імплементация екологічних імперативів у регіональну, державну та глобальну політику. Проблеми збереження природної основи сталого розвитку. Екологічний ризик. Визначення та основні поняття. Моделювання і прогнозування екологічного ризику. Управління екологічним ризиком для забезпечення сталого розвитку. Комунікація екологічного ризику при сталому розвитку регіонів.

Тема 4. *Економічна складова сталого розвитку. Стратегічні засади інвестиційного забезпечення сталого розвитку.* Диспропорційність економічного розвитку: основні причини та наслідки (див. презентацію). Роль глобалізації у загостренні проблем сталого розвитку. Поляризація економічного розвитку та методи її виміру. Проблема дефіциту ресурсів розвитку суспільства. Проблема бідності та можливості її вирішення. Шляхи та засоби реалізації державної політики сталого розвитку в економічній та фінансовій сферах. Зелена економіка

Тема 5. *Соціальний вектор сталого розвитку. Екологічна свідомість особистості, як основа екологоорієнтованого розвитку суспільства.* Соціо-екологічні аспекти сталого розвитку. Поняття й сутність індексу людського потенціалу. Цілі розвитку тисячоліття та їх взаємозв'язок зі стратегією національної екологічної політики України. Демографічна ситуація в світі: пошук балансу. Основні типи соціального відторгнення і політика соціального залучення. Регіональний розподіл за гостротою проблем голоду, поширення хвороб, стану здоров'я матерів та дітей. Проблеми ринку праці та міжнародних міграцій. Гендерна рівність в контексті стійкого розвитку.

Тема 6. *Екологічна політика. Програмно-цільовий підхід до забезпечення екологічної безпеки в контексті сталого розвитку держави.* Програмно-цільовий підхід до забезпечення екологічної безпеки в контексті сталого розвитку України та її регіонів. Загальні положення стратегії сталого розвитку України. Обґрунтування необхідності розроблення Стратегії. Стратегічні завдання сталого розвитку України в галузі екології. Шляхи та засоби реалізації державної політики сталого розвитку. Етапи реалізації Стратегії. Індикатори сталого розвитку України. Римський клуб. Остання доповідь, прогноз 2020.

Тема 7. *Ноосфера та біосферної парадигма суспільних цінностей. Наукові засади формування екологоорієнтованої регіональної політики з урахуванням стратегічних пріоритетів розвитку регіонів України.* Ноосфера та біосферної парадигма суспільних цінностей. Основні принципи сталого розвитку населених пунктів. Особливості переходу міст України на шлях сталого розвитку. Технології сталого розвитку міста. Наукові засади формування екологоорієнтованої регіональної політики.

5. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л	п	с.р.
Тема 1. <i>Проблеми глобалізації і сталий розвиток.</i>	8	2	2	6
Тема 2. <i>Сутнісні детермінанти управління сталим розвитком територій.</i>	12	2	2	8
Тема 3. <i>Екологічна складова сталого розвитку. Імплементація екологічних імперативів у регіональну, державну та глобальну політику.</i>	16	2	2	12
Тема 4. <i>Економічна складова сталого розвитку. Стратегічні засади інвестиційного забезпечення сталого розвитку.</i>	8	2	2	4
Тема 5. <i>Соціальний вектор сталого розвитку. Екологічна свідомість особистості, як основа екологоорієнтованого розвитку суспільства.</i>	12	2	2	8
Тема 6. <i>Екологічна політика. Програмно-цільовий підхід до забезпечення екологічної безпеки в контексті сталого розвитку держави.</i>	12	2	2	8
Тема 7. <i>Ноосфера та біосферної парадигма суспільних цінностей. Наукові засади формування екологоорієнтованої регіональної політики з урахуванням стратегічних пріоритетів розвитку регіонів України.</i>	20	2	4	14
Усього годин	90	14	16	60
ЕКЗАМЕН	27			27

6. Темати практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Тема 1. Проблеми глобалізації і сталий розвиток.</i>		
1	Розрахунок індикаторів сталого розвитку.	2
<i>Тема 2. Сутнісні детермінанти управління сталим розвитком територій.</i>		
2	Розрахунок комплексних індикаторів сталого розвитку на локальному та регіональному рівнях.	2
<i>Тема 3. Екологічна складова сталого розвитку. Імплементація екологічних імперативів у регіональну, державну та глобальну політику.</i>		
3	Оцінка забруднення навколишнього природного середовища в системі природокористування.	2
<i>Тема 4. Економічна складова сталого розвитку. Стратегічні засади інвестиційного забезпечення сталого розвитку.</i>		
4	Визначення еколого-економічної ефективності природоохоронних проєктів	2
<i>Тема 5. Соціальний вектор сталого розвитку. Екологічна свідомість особистості, як основа екологоорієнтованого розвитку суспільства.</i>		
5	Оцінка екологічних ризиків здоров'ю людини та довкіллю.	2
<i>Тема 6. Екологічна політика. Програмно-цільовий підхід до забезпечення екологічної безпеки в контексті сталого розвитку держави.</i>		
6	Розробка програм сталого розвитку на місцевому, регіональному та державному рівнях.	2
<i>Тема 7. Ноосфера та біосферної парадигма суспільних цінностей. Наукові засади формування екологоорієнтованої регіональної політики з урахуванням стратегічних пріоритетів розвитку регіонів України.</i>		
7	Екологічна свідомість особистості, як основа екологоорієнтованого розвитку суспільства.	2
8	Інноваційно-інвестиційний потенціал. Розрахунок потенціалу альтернативних матеріальних та енергетичних ресурсів	2
	Разом	16

7. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Тема 1. Проблеми глобалізації і сталий розвиток.</i>		
1	Регіональні екологічні проблеми. Глобальні екологічні проблеми: наслідки для суспільства.	4
2	Римський клуб	2
<i>Тема 2. Сутнісні детермінанти управління сталим розвитком територій.</i>		
3	Методики проведення санітарно-гігієнічного, екологічного та науково-технічного нормування.	4
4	Методологія збалансованого прирокористування.	4
<i>Тема 3. Екологічна складова сталого розвитку. Імплементція екологічних імперативів у регіональну, державну та глобальну політику.</i>		
5	Нормування якості довкілля в Україні та країнах ЄС.	4
6	Нормування фізичних параметрів екобезпеки, шумового, вібраційного, електромагнітного та радіаційного забруднення.	4
7	Методи оцінки природних ресурсів. Економічний збиток за забруднення довкілля, його види. Поняття залишкового збитку довкілля.	4
<i>Тема 4. Економічна складова сталого розвитку. Стратегічні засади інвестиційного забезпечення сталого розвитку.</i>		
8	Зелена економіка як основа розвитку суспільства.	4
<i>Тема 5. Соціальний вектор сталого розвитку. Екологічна свідомість особистості, як основа екологоорієнтованого розвитку суспільства.</i>		
9	Визначення хімічного навантаження на людину при забрудненні довкілля	4
10	Екологічна етика та виховання. Концепція розвитку особистості з урахуванням екологічних імперативів.	4
<i>Тема 6. Екологічна політика. Програмно-цільовий підхід до забезпечення екологічної безпеки в контексті сталого розвитку держави.</i>		
11	Еколого-економічне програмування. Наукові засади розробки пріоритетних програм розвитку регіону.	8
<i>Тема 7. Ноосфера та біосферної парадигма суспільних цінностей. Наукові засади формування екологоорієнтованої регіональної політики з урахуванням стратегічних пріоритетів розвитку регіонів України.</i>		
12	Вчення В.І. Вернадського. Поняття ноосфери.	3
13	Екологоорієнтований розвиток суспільства.	3
14	Стратегічні пріоритети розвитку Полтавської області	4
15	Визначення власного наукового вкладу у досягнення стратегічних пріоритетів розвитку Полтавської області	4
Разом		60

8. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
<p>ПРН 1. Формувати системний науковий світогляд, володіти сучасними теоріями і концепціями у сфері менеджменту.</p>	<p>За джерелом знань: - словесні методи (лекція, розповідь-пояснення, бесіда); - наочні методи (ілюстрування, демонстрування); - практичні методи (практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою). За логікою: - індуктивний; - узагальнення; - конкретизація. За мисленням: - проблемно-пошуковий. За ступенем керівництва: - методи самостійної роботи вдома (завдання самостійної роботи).</p>	<p>- усне опитування - обговорення теоретичних питань, доповіді. - екзамен.</p>
<p>ПРН 7. Здійснювати критичний аналіз, узагальнювати результати наукових досліджень, формулювати та обґрунтовувати висновки і пропозиції щодо розвитку концептуальних і методологічних знань у галузі менеджменту, шляхом апробації в НМБД (Scopus, Web of Science).</p>	<p>За джерелом знань: - словесні методи (лекція, розповідь-пояснення, бесіда); - наочні методи (ілюстрування, демонстрування); - практичні методи (практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою). За логікою: - індуктивний; - узагальнення; - конкретизація. За мисленням: - проблемно-пошуковий. За ступенем керівництва: - методи самостійної роботи вдома (завдання самостійної роботи).</p>	<p>Методи усного контролю: - усне опитування - обговорення теоретичних питань, доповіді. - екзамен. Методи письмового контролю: - самостійна робота; - письмове виконання практичних завдань, у т. ч. публікація у наукових журналах; - екзамен.</p>
<p>ПРН 10. Здійснювати апробацію та впровадження результатів власних досліджень у сфері менеджменту.</p>	<p>За джерелом знань: - практичні методи (практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою). За логікою: - індуктивний; - узагальнення; - конкретизація. За мисленням: - проблемно-пошуковий. За ступенем керівництва: - методи самостійної роботи вдома (завдання самостійної роботи).</p>	<p>Методи усного контролю: - усне опитування - обговорення теоретичних питань, доповіді. - екзамен. Методи письмового контролю: - самостійна робота; - письмове виконання практичних завдань; - екзамен.</p>
<p>ПРН 12. Ідентифікувати та класифікувати нові задачі в сфері менеджменту, описувати, аналізувати та оцінювати відповідні об'єкти, явища та процеси, обирати оптимальні методи їх досліджень.</p>	<p>За джерелом знань: - словесні методи (лекція, розповідь-пояснення, бесіда); - наочні методи (ілюстрування, демонстрування); - практичні методи (практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою). За логікою: - індуктивний; - узагальнення; - конкретизація. За мисленням: - проблемно-пошуковий. За ступенем керівництва: - методи самостійної роботи вдома (завдання самостійної роботи).</p>	<p>Методи усного контролю: - усне опитування - обговорення теоретичних питань, доповіді. - екзамен. Методи письмового контролю: - самостійна робота; - письмове виконання практичних завдань; - екзамен.</p>

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання.

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Максимальна кількість балів	Мінімальний пороговий рівень оцінок, балів
ПРН 1. Формувати системний науковий світогляд, володіти сучасними теоріями і концепціями у сфері менеджменту.	27	27	17
ПРН 7. Здійснювати критичний аналіз, узагальнювати результати наукових досліджень, формулювати та обґрунтовувати висновки і пропозиції щодо розвитку концептуальних і методологічних знань у галузі менеджменту, шляхом апробації в НМБД (Scopus, Web of Science).	23	23	13
ПРН 10. Здійснювати апробацію та впровадження результатів власних досліджень у сфері менеджменту.	23	23	13
ПРН 12. Ідентифікувати та класифікувати нові задачі в сфері менеджменту, описувати, аналізувати та оцінювати відповідні об'єкти, явища та процеси, обирати оптимальні методи їх досліджень.	27	27	17
Разом	100	100	60

Форми оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форма оцінювання							
	Практичні заняття		Самостійна робота		Контрольна робота		Екзамен	
	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
ПРН 1. Формувати системний науковий світогляд, володіти сучасними теоріями і концепціями у сфері менеджменту.	6	9	6	9	2	4	3	5
ПРН 7. Здійснювати критичний аналіз, узагальнювати результати наукових досліджень, формулювати та обґрунтовувати висновки і пропозиції щодо розвитку концептуальних і методологічних знань у галузі менеджменту, шляхом апробації в НМБД (Scopus, Web of Science).	5	9	5	9	-	-	3	5
ПРН 10. Здійснювати апробацію та впровадження результатів власних досліджень у сфері менеджменту.	5	9	5	9	-	-	3	5
ПРН 12. Ідентифікувати та класифікувати нові задачі в сфері менеджменту, описувати, аналізувати та оцінювати відповідні об'єкти, явища та процеси, обирати оптимальні методи їх досліджень.	6	9	6	9	2	4	3	5

Форма проведення підсумкового контролю згідно з робочим та навчальним планом – екзамен.

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

виконання вправ на практичних заняттях:

7-9 бали – з.в.о. продемонстрував високий рівень знань щодо навиків формування системного наукового світогляду, оволодіння сучасними теоріями і концепціями у сфері менеджменту; ініціювання, розробки та реалізації проектів у сфері менеджменту, управління ними та здійснення пошуків партнерів для їх реалізації; здійснення критичного аналізу, узагальнення результатів наукових досліджень, формулювання та обґрунтування висновків і пропозиції щодо розвитку концептуальних і методологічних знань у галузі менеджменту; ідентифікації та класифікації нових задач в сфері менеджменту, опису, аналізу та оцінки відповідних об'єктів, явищ та процесів, обирання оптимальних методів їх досліджень. Відповіді вірні, супроводжувалися практичними прикладами та власними роздумами з теми заняття. Висока активність на занятті.

5-6 балів – з.в.о. продемонстрував достатній рівень знань щодо навиків формування системного наукового світогляду, оволодіння сучасними теоріями і концепціями у сфері менеджменту; ініціювання, розробки та реалізації проектів у сфері менеджменту, управління ними та здійснення пошуків партнерів для їх реалізації; здійснення критичного аналізу, узагальнення результатів наукових досліджень, формулювання та обґрунтування висновків і пропозиції щодо розвитку концептуальних і методологічних знань у галузі менеджменту; ідентифікації та класифікації нових задач в сфері менеджменту, опису, аналізу та оцінки відповідних об'єктів, явищ та процесів, обирання оптимальних методів їх досліджень.

Відповіді в цілому вірні, але містять деякі помилки. Висока активність на занятті.

3-4 бали – з.в.о. продемонстрував середній рівень знань щодо навиків формування системного наукового світогляду, оволодіння сучасними теоріями і концепціями у сфері менеджменту; ініціювання, розробки та реалізації проектів у сфері менеджменту, управління ними та здійснення пошуків партнерів для їх реалізації; здійснення критичного аналізу, узагальнення результатів наукових досліджень, формулювання та обґрунтування висновків і пропозиції щодо розвитку концептуальних і методологічних знань у галузі менеджменту; ідентифікації та класифікації нових задач в сфері менеджменту, опису, аналізу та оцінки відповідних об'єктів, явищ та процесів, обирання оптимальних методів їх досліджень. Відповіді містять помилки, які є суттєвими, що здебільшого викликані недостатнім опануванням з.в.о. навчального матеріалу, допускаючи при цьому ряд помилок. Відповіді містять ряд помилок, що характеризують знання з.в.о. як середні. Висока активність на занятті.

2-3 бали – з.в.о. продемонстрував задовільний рівень знань щодо навиків формування системного наукового світогляду, оволодіння сучасними теоріями і концепціями у сфері менеджменту; ініціювання, розробки та реалізації проектів у сфері менеджменту, управління ними та здійснення пошуків партнерів для їх реалізації; здійснення критичного аналізу, узагальнення результатів наукових

досліджень, формулювання та обґрунтування висновків і пропозиції щодо розвитку концептуальних і методологічних знань у галузі менеджменту; ідентифікації та класифікації нових задач в сфері менеджменту, опису, аналізу та оцінки відповідних об'єктів, явищ та процесів, обирання оптимальних методів їх досліджень. Відповіді містять помилки, які є суттєвими, що здебільшого викликані недостатнім опануванням з.в.о. навчального матеріалу. Незначна активність на занятті.

0-1 бали – з.в.о. продемонстрував задовільний рівень знань щодо навиків формування системного наукового світогляду, оволодіння сучасними теоріями і концепціями у сфері менеджменту; ініціювання, розробки та реалізації проектів у сфері менеджменту, управління ними та здійснення пошуків партнерів для їх реалізації; здійснення критичного аналізу, узагальнення результатів наукових досліджень, формулювання та обґрунтування висновків і пропозиції щодо розвитку концептуальних і методологічних знань у галузі менеджменту; ідентифікації та класифікації нових задач в сфері менеджменту, опису, аналізу та оцінки відповідних об'єктів, явищ та процесів, обирання оптимальних методів їх досліджень. Відповіді невірні, або містять значні помилки, що здебільшого зводять завдання до того рівня, який неможливо оцінити. Пасивна поведінка на занятті.

- виконання завдань самостійної роботи:

7-9 балів – з.в.о. продемонстрував високий рівень знань щодо навиків формування системного наукового світогляду, оволодіння сучасними теоріями і концепціями у сфері менеджменту; ініціювання, розробки та реалізації проектів у сфері менеджменту, управління ними та здійснення пошуків партнерів для їх реалізації; здійснення критичного аналізу, узагальнення результатів наукових досліджень, формулювання та обґрунтування висновків і пропозиції щодо розвитку концептуальних і методологічних знань у галузі менеджменту; ідентифікації та класифікації нових задач в сфері менеджменту, опису, аналізу та оцінки відповідних об'єктів, явищ та процесів, обирання оптимальних методів їх досліджень. Завдання виконані повністю вірно та оформлення відповідає вимогам, є практичні приклади та власні роздуми з теми заняття. Здані виконані завдання вчасно.

5-6 балів – з.в.о. продемонстрував достатній рівень знань щодо навиків формування системного наукового світогляду, оволодіння сучасними теоріями і концепціями у сфері менеджменту; ініціювання, розробки та реалізації проектів у сфері менеджменту, управління ними та здійснення пошуків партнерів для їх реалізації; здійснення критичного аналізу, узагальнення результатів наукових досліджень, формулювання та обґрунтування висновків і пропозиції щодо розвитку концептуальних і методологічних знань у галузі менеджменту; ідентифікації та класифікації нових задач в сфері менеджменту, опису, аналізу та оцінки відповідних об'єктів, явищ та процесів, обирання оптимальних методів їх досліджень. Завдання виконані в цілому вірно, але є незначні помилки та/або

помилки в оформленні; присутній креативний підхід у виконанні завдань. Здані завдання вчасно.

3-4 бали – з.в.о. продемонстрував середній рівень знань щодо навиків формування системного наукового світогляду, оволодіння сучасними теоріями і концепціями у сфері менеджменту; ініціювання, розробки та реалізації проектів у сфері менеджменту, управління ними та здійснення пошуків партнерів для їх реалізації; здійснення критичного аналізу, узагальнення результатів наукових досліджень, формулювання та обґрунтування висновків і пропозиції щодо розвитку концептуальних і методологічних знань у галузі менеджменту; ідентифікації та класифікації нових задач в сфері менеджменту, опису, аналізу та оцінки відповідних об'єктів, явищ та процесів, обирання оптимальних методів їх досліджень. Відповіді на завдання самостійної роботи містять ряд помилок, що характеризують знання з.в.о. як середні. Присутні помилки в оформленні або невчасна здача завдання.

2 бали – з.в.о. продемонстрував задовільний рівень знань щодо навиків формування системного наукового світогляду, оволодіння сучасними теоріями і концепціями у сфері менеджменту; ініціювання, розробки та реалізації проектів у сфері менеджменту, управління ними та здійснення пошуків партнерів для їх реалізації; здійснення критичного аналізу, узагальнення результатів наукових досліджень, формулювання та обґрунтування висновків і пропозиції щодо розвитку концептуальних і методологічних знань у галузі менеджменту; ідентифікації та класифікації нових задач в сфері менеджменту, опису, аналізу та оцінки відповідних об'єктів, явищ та процесів, обирання оптимальних методів їх досліджень. Відповіді на поставлені завдання самостійної роботи містять помилки, які є суттєвими / або завдання виконане неповністю. Присутні помилки в оформленні та / або невчасна здача завдання.

0-1 бали – з.в.о. продемонстрував низький рівень (або повну його відсутність) знань щодо навиків формування системного наукового світогляду, оволодіння сучасними теоріями і концепціями у сфері менеджменту; ініціювання, розробки та реалізації проектів у сфері менеджменту, управління ними та здійснення пошуків партнерів для їх реалізації; здійснення критичного аналізу, узагальнення результатів наукових досліджень, формулювання та обґрунтування висновків і пропозиції щодо розвитку концептуальних і методологічних знань у галузі менеджменту; ідентифікації та класифікації нових задач в сфері менеджменту, опису, аналізу та оцінки відповідних об'єктів, явищ та процесів, обирання оптимальних методів їх досліджень. Присутні помилки в оформленні та / або невчасна здача завдання. Або завдання не виконане зовсім.

- контрольна робота (20 питань – ціна вірної відповіді 0,4 бали):

8,0 бали – з.в.о. продемонстрував високий знання щодо навиків формування системного наукового світогляду, оволодіння сучасними теоріями і концепціями у сфері менеджменту, не допустив помилок;

2,0 бал – з.в.о. продемонстрував низький рівень знання щодо навиків формування системного наукового світогляду, оволодіння сучасними теоріями і концепціями у сфері менеджменту, допустив п'ятнадцять помилок;

1,6 бали – з.в.о. продемонстрував відсутність знань щодо навиків формування системного наукового світогляду, оволодіння сучасними теоріями і концепціями у сфері менеджменту, допустив шістнадцять помилок;

1,2 бали – з.в.о. продемонстрував відсутність знань щодо навиків формування системного наукового світогляду, оволодіння сучасними теоріями і концепціями у сфері менеджменту, допустив сімнадцять помилок;

0,8 бали – з.в.о. продемонстрував відсутність знань щодо навиків формування системного наукового світогляду, оволодіння сучасними теоріями і концепціями у сфері менеджменту, допустив вісімнадцять помилок;

0,4 бали – з.в.о. продемонстрував відсутність знань щодо навиків формування системного наукового світогляду, оволодіння сучасними теоріями і концепціями у сфері менеджменту, допустив дев'ятнадцять помилок;

0 балів – з.в.о. продемонстрував відсутність знань щодо формування системного наукового світогляду, оволодіння сучасними теоріями і концепціями у сфері менеджменту, допустив двадцять помилок, або не виконав тестове завдання.

Форма проведення підсумкового контролю згідно робочого та навчального плану – екзамен.

Критерії оцінювання екзамену:

Екзамен включає теоретичні завдання.

Шкала та критерії оцінювання екзамену

Сума балів за екзамен 0-20	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти: рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни
17-20	Наявний високий рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни, що засвідчують його безумовну готовність до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
13-16	Наявний достатній рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
9-12	Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати вивчення навчальної дисципліни.
4-8	Ряд запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни відсутні. Рівень наявних результатів навчання не є достатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
0-3	Результати навчання практично відсутні.

9. Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання з.в.о.				Разом
	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольна робота	Екзамен	
Тема 1. Проблеми глобалізації і сталий розвиток.	5	5	2	-	12
Тема 2. Сутнісні детермінанти управління сталим розвитком територій.	5	5	-	-	10
Тема 3. Екологічна складова сталого розвитку. Імплементация екологічних імперативів у регіональну, державну та глобальну політику.	5	5	2	-	12
Тема 4. Економічна складова сталого розвитку. Стратегічні засади інвестиційного забезпечення сталого розвитку.	5	5	2	-	12
Тема 5. Соціальний вектор сталого розвитку. Екологічна свідомість особистості, як основа екологоорієнтованого розвитку суспільства.	5	5	2	-	12
Тема 6. Екологічна політика. Програмно-цільовий підхід до забезпечення екологічної безпеки в контексті сталого розвитку держави.	5	5	-	-	10
Тема 7. Ноосфера та біосферної парадигма суспільних цінностей. Наукові засади формування екологоорієнтованої регіональної політики з урахуванням стратегічних пріоритетів розвитку регіонів України.	6	6	-	-	12
Екзамен		-	-	20	20
Разом	36	36	8	20	100

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою).

Наочний матеріал, матеріал Microsoft Power Point, телевізор.

11. Рекомендовані джерела інформації

1. Samojlik M.S. Pysarenko P.V. Conceptual framework for ensuring resource and environmental safety in the region. *Теоретическая и практическая экология*. 2019. №2. С. 137-142. **Scopus** doi: 10.25750/1995-4301-2019-2-137-142. URL: <http://envjournal.ru/ari/v2019/v2/19217.pdf>
2. Samojlik M.S. Pysarenko P.V. Phytotoxic assessment of sewage treatment methods in disposal sites/ *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*. 2019. Vol. 341 012002. **Scopus** doi:10.1088/1755-1315/341/1/012002. URL: <https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1755-1315/341/1/012002/pdf>
3. Писаренко П.В., Самойлік М.С., Дичекнко О.Ю. Методичні засади впровадження еко-інновацій у контексті сталого розвитку сільських територій. Вісник ПДАА №4 2020 р. URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/visnyk/2020/04/16.pdf>
4. Samojlik M.S. Pysarenko P.V. and ets. *Investigation of Characteristics of Binary Ni–Co Oxyhydroxides for Supercapacitor Application*. *Eastern-European Journal of Enterprise*

5. Самойлік М.С. Ресурсно-екологічна безпека регіону : монографія. Полтава : Сімон, 2014. 317 с.
6. Самойлік М. С., Онищенко С. В. Еколого-економічна оцінка забруднення навколишнього середовища в системі екологічно безпечного розвитку регіонів України : монографія. Полтава : ПолтНТУ, 2012. 269 с.
7. Глухов В.В., Лисочкина Т.В., Некрасова Т.В. Основы экономической экологии. Снт-Пб.: Специальная литература, 1996. 370 с.
8. Боголюбов В.М., Клименко М.О., Мельник Л.Г., Ракоїд О.О. Стратегія сталого розвитку: Підручник. / За редакцією професора В.М. Боголюбов. К.: ВЦ НУБІПУ, 2018. 446 с.
9. Дейлі Герман. Поза зростанням. Економічна теорія сталого розвитку / Переклад з англ.: Інститут сталого розвитку. К.: Інтелсфера, 2002. 312 с.
10. Мельник Л.Г. Екологічна економіка. – Суми: “Університетська книга”, 2003. 359 с.
11. Мельник Л.Г. Основи стійкого розвитку: навчальний посібник. Суми: “Університетська книга”, 2005. 654 с.
12. Реймерс Н.Ф. Природопользование. М.: 1990, 638 с.
13. Устойчивое развитие: теория, методология, практика: учебник / под ред. проф. Л.Г. Мельника. Суми: Университетская книга, 2009. 1216 с.
14. Allaby M. Ecology. London-New York-Sidnay-Toronto. 1975, 128 p. 2. Небел Б. Наука об окружающей среде (Как устроен мир)/Перевод з англ. Т. 1,2. М.: Мир, 1993. Т.1. 420 с. Т2. 328 с.
15. Matthey W., Della Santa E, C.Wannenmacher. Manuel pratique d'Ecologie.- Edition Payot, Payot Lausanne, 1984.
16. Miller G.T. Living in the Environment. An introduction to Environmental Science. 5th ed., Wadsworth Publ. Belmont, 1998.
17. Крисаченко В.С. Людина і біосфера: основи екологічної антропології / Підручник. К.: Заповіт, 1998. 688 с.
18. Милер Г.Т. Жизнь в окружающей бреде. Ч.1-3: Пер. з англ. М.: ПрогрессПангея, 1994. 256, 336, 400 с.